

Greve Kommune

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Indsatsplan
Gældende fra 2020

Indhold

- 1. Baggrund 3**
- 2. Lovgrundlag 3**
- 3. Indsatsområde og gyldighedsperiode 4**
- 4. Bekæmpelsespligt 4**
- 5. Bekæmpelsesfrist og metoder 4**
- 6. Håndhævelse af indsatsplanen 5**
  - 6.1 Kontrol 5**
  - 6.2 Påbud 5**
  - 6.3 Sanktion 5**
- 7. Klagemuligheder 5**
- 8. Strategi og planlægning af indsatsen 5**
- 9. Meld fund af kæmpebjørneklo 6**
- Bilag 1: Kæmpebjørneklos biologi 7**
  - Forvekslingsmuligheder 8***
- Bilag 2: Bekæmpelsesmetoder 10**
  - Rodstikning 10***
  - Slåning 11***
  - Skærmkapning 11***
  - Kemisk bekæmpelse 12***
  - Græsning 12***

1. Baggrund

Kæmpebjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*) har i de seneste årtier spredt sig meget, og er mange steder blevet et stort problem i naturen. Kæmpebjørneklo er oprindeligt indført som prydblade, men på grund af dens voldsomme vækst, udbredelse og evne til at formere sig, samt manglende naturlige fjender, er kæmpebjørneklo kategoriseret som en invasiv planteart.

Invasive plantearter udgør en alvorlig trussel mod den biologiske mangfoldighed, fortrænger den naturlige vegetation, og kan i yderste konsekvens være medvirkende til en mere ensartet og artsfattig natur. Invasive arter kan desuden også være medvirkende til at forringe de rekreative og landskabelige værdier.

Kæmpebjørneklo udgør desuden også en sundhedsmæssig risiko for mennesker, da planten indeholder saft, som ved hudkontakt kan forårsage voldsomme og alvorlige udslæt der ligner forbrændinger, og som forværres yderligere af sollys. For yderligere informationer om kæmpebjørneklos biologi se bilag 1.

Indsatsplanens formål er i første omgang at hindre spredning af kæmpebjørneklo og på sigt at udrydde planten i indsatsområdet. Dette mål kan kun opnås ved at bekæmpe hver enkelt plante, og sikre at ingen planter får mulighed for at sætte frø og derved sprede sig, det er derfor vigtigt at kæmpebjørneklo bekæmpes på både offentlige og private arealer.

Det er afgørende for udryddelsen af kæmpebjørneklo, at der er en god dialog mellem kommunen og de private lodsejere, og at borgerne arbejder positivt sammen med kommunen, i kampen mod kæmpebjørnekloen.

Kommunen kan være behjælpelig med vejledning i, hvordan en bestand bekæmpes rationelt. For råd og vejledning, se bilag 2 "Bekæmpelsesmetoder" eller kontakt kommunen på enten vlm@greve.dk eller pr. telefon nr. 43 97 94 00.

Yderligere information om bekæmpelsesmetoder af kæmpebjørneklo kan findes på Miljøstyrelsen hjemmeside.

2. Lovgrundlag

Indsatsplanen er lavet på grundlag af **Bekendtgørelse af bekæmpelse af kæmpebjørneklo, nr. 842 af 23. juni 2017**. På baggrund af bekendtgørelsen kan kommunen pålægge ejere eller brugere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe planten i overensstemmelse med vedtagne og offentliggjorte indsatsplan. Bekendtgørelsen er fastsat i medfør af **Lovbekendtgørelse nr. 858 af 10. juli 2017, om drift af landbrugsjorder**.

3. Indsatsområde og gyldighedsperiode

Indsatsplanen er gældende for hele Greve Kommunes geografiske område, og gælder derfor for alle offentlige og private arealer.

På baggrund af bekendtgørelsen kan kommuner med indsatsplanen pålægge ejere eller brugere af arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe planten i overensstemmelse med vedtaget og offentliggjort indsatsplan.

Indsatsplanen er gældende fra 1.5.2020 og indtil Greve Kommune tager beslutning om planens revision eller ophævelse. Indsatsområdet gælder alle arealer, uanset ejerforhold.

4. Bekæmpelsespligt

Alle ejere af både offentlige og private arealer, hvor der findes kæmpebjørneklo, har pligt til effektivt at bekæmpe planten på deres arealer. Denne pligt gælder også forvaltere af forpagtede arealer.

Bekæmpelse af kæmpebjørneklo skal medføre, at den enkelte plante dør og bestandene udryddes. I massive bestande, og bestande, hvor der har været stor frøsætning gennem flere år, skal bekæmpelsen foregå flere år i træk.

Ejeren har pligt til at sikre, at bekæmpelsen udføres på en sådan måde, at der på intet tidspunkt i indsatsperioden sker en yderligere spredning af planten, dvs. planten må ikke sætte frø.

5. Bekæmpelsesfrist og metoder

Målet for bekæmpelsen er at ingen planter skal sætte spiringsdygtige frø og at den enkelte plante skal dø indenfor indsatsperioden.

- Bekæmpelsen skal være iværksat senest 1. juni.
- Bekæmpelsen påhviler ejeren af et givent areal.
- Bekæmpelsen skal sikre, at den enkelte plante ikke sætter spiredygtige frø.
- Bekæmpelsen skal medføre at planten dør.

Bekæmpelsesmetoden skal ske således at blomsterskærme og frøsætning forhindres. Det anbefales, at planterne bekæmpes ca. hver 4. uge, da de er i stand til hurtigt at sætte "panikblomster" efter beskæring.

Det kan også være nødvendigt at tilse bekæmpede bjørnekloforekomster efter den 31.august, da bekæmpede planter også sent på sommeren kan danne blomsterstande, der skal fjernes inden frøsætning.

Se bilag 2 for bekæmpelsesmetoder.

6. Håndhævelse af indsatsplanen

6.1 Kontrol

For at sikre en effektiv og målrettet indsats med baggrund i indsatsplanens bestemmelser, kan Greve kommune kontrollere indsatsen på arealer, der er omfattet af indsatsplanen. Kommunen har til enhver tid, og mod behørig legitimation adgang til arealer, der er omfattet af indsatsplanen.

6.2 Påbud

Hvis bekæmpelsesfristen er overskredet, og der ikke er synlige tiltag på bekæmpelse, varsles lodsejeren enten skriftligt eller mundtligt om et påbud med 14 dages frist til bekæmpelse.

De korte frister skyldes, at det er vigtigt at få bekæmpet kæmpebjørnekloen inden den får sat frø.

6.3 Sanktion

Hvis lodsejer ikke har iværksat bekæmpelse, iværksættes bekæmpelsen for ejers regning, jf. bekendtgørelsens §5 stk.5.

7. Klagemuligheder

Indsatsplanen såvel som meddelte påbud kan påklages til Miljøstyrelsen. Klagen skal indgives senest 4 uger efter offentliggørelsen af den vedtagne plan eller modtagelsen af et kommunalt påbud. Klagen indsendes til Greve Kommune, som videresender den med bemærkninger til Miljøstyrelsen.

En klage over påbud vil ikke have opsættende virkning, dvs. bekæmpelsen skal stadig udføres jf. påbuddet.

8. Strategi og planlægning af indsatsen

For at sikre en mest effektiv bekæmpelse, er det vigtigt at alle bestande i Greve Kommune bekæmpes.

Det betyder, at forud for hver vækstsæson opfordres hver enkelt grundejer til at danne sig et overblik over, hvor mange og hvor store bestande af kæmpebjørneklo der er på ens arealer.

Bekæmpelsen af kæmpebjørneklo er mere effektiv jo tidligere bekæmpelsen begyndes. Derfor gælder det om at få bekæmpet planterne så snart de spirer om foråret, men lige så vigtigt er det at få foretaget bekæmpelsen i hele vækstsæsonen for at undgå at planten smider frø.

Derefter bør det vurderes, hvilke metoder der er mest velegnede til at bekæmpe de pågældende bestande og der bør laves en plan for bekæmpelsen af hver enkelt bestand. Den mest optimale bekæmpelsesmetode kan ændre sig i takt med at man får tyndet i bestanden af kæmpebjørneklo, men det vigtigste er at man i vækstsæsonen er håndfast og konsekvent i forhold til bekæmpelsesplanen, indsatsen suppleres af kontrol og opfølgning.

I Bilag 2, kan man se, hvilke bekæmpelsesmetoder der er mest optimale i forhold areal- og bestandsstørrelse samt anslået tidsforbrug for bekæmpelsen.

9. Meld fund af kæmpebjørneklo

Indrapporteringer kan ske via [Giv et Præj](#) enten gennem Greve Kommunes hjemmeside, eller ved nedhentning af app.

Bilag 1: Kæmpebjørneklos biologi

Kæmpebjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*) stammer oprindeligt fra Kaukasus, hvor den vokser i lavlandet på fugtprægede skrånninger. I Danmark foretrækker den fugtige voksesteder som moser, enge og langs åer, men den kan også findes på mere tør bund på overdrev og industrigrunde.

I midten af 1800 tallet blev kæmpe Bjørneklo indført som prydblade i Danmark, men bredte sig ikke de første 50- 100 år. Først i 1950'erne begyndte haveejere at indføre den i deres haver, hvorefter kæmpebjørneklo begyndte at sprede sig kraftigt.

Kæmpebjørneklo er en to-flerårig plante, som tilhører skærmblostmfamilien, og som let kan kendes på den store skærm af hvide blomster. Planten er normalt 2-5 meter høj med en op til 10 cm tyk stængel med rødviolette pletter og en kraftig pælerod på op til 60cm. Bladene på de nyspirrede planter er rundede, men bliver efterhånden takkede og de fuldt udviklede blade er håndfligede og stærkt takkede.

Planten formerer sig udelukkende ved frøspredning og kæmpebjørnekloen blomstrer typisk i sit andet eller tredje leveår, hvorefter planten dør. Alt efter vækstbetingelserne kan planten udskyde blomstringen i årevis indtil der er opbygget tilstrækkelig store energireserver i roden til at gennemføre blomstringen.

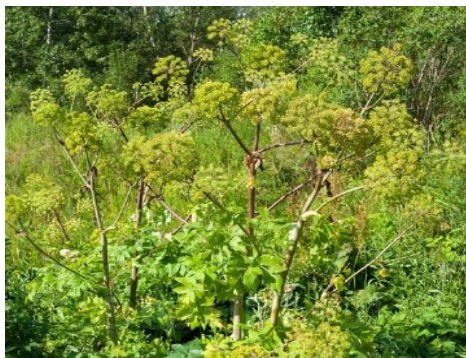
Blomsterne er hvide og sidder i skærmer i toppen af stængelen, skærmene er ca. 50cm brede med 50-150 mindre grene og der kan være mere end 80.000 blomster på en enkelt plante. Selve blomstringen sker fra juni – august og de umodne grønne frø dannes fra juli, hvorefter de modnes og bliver brunlige. Gennemsnitligt sætter kæmpebjørneklo ca. 20.000 frø pr plante.

Langt de fleste frø som planten producerer, lander tæt ved moderplanten, kun ved åer, veje og forblæste åbne landskaber kan frøene spredes langt. I tætte bestande kan jordoverfladen indeholde 12.000 frø/m² om efteråret. Selvom mange frø dør i løbet af vinteren er der normalt mere end 2.000 spiredygtige frø/m² om foråret.

Planten kan ikke formere sig vegetativt, dvs. skærer man roden over under vækstpunktet dør planten, og forhindrer man planten i at sætte frø stoppes spredningen.

Forvekslingsmuligheder

Trods sit karakteristiske udseende og størrelse bliver kæmpebjørneklo hyppigt forvekslet med andre plantearter som ikke skal bekæmpes. Nogle af disse planter er almindelig bjørneklo, grønblomstret bjørneklo, strand-Kvan, skovangelik og pastinak.

Strand-Kvan

Pastinak

Alm. Bjørneklo

Skov-Angelik

Nedenfor ses en beskrivelse af kæmpebjørneklo, samt de hjemmehørende Bjørnekloarter, Almindelig Bjørneklo og Grønblomstret Bjørneklo, som ikke skal bekæmpes.

Art	Højde (cm)	Stængel	Blad	Blomst	Spaltefrugt	Udbredelse
Kæmpe-Bjørneklo <i>Heracleum mantegazzianum</i>	200-400 (-500)	Stængel furet og mere eller mindre håret. Stængelbasis er op til 10 cm i diameter med rødviolette pletter				Almindelig over hele Danmark. Desuden: Belgien, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Island, Italien, Liechtenstein, Luxembourg, Norge, Polen, Rusland, Slovakiet, Sverige, Schweiz, Storbritannien (incl. Nordirland), Tjekkiet, Tyskland, Ungarn, Østrig. Mulig udbredelse i: Estland, Hviderusland, Letland, Litauen, Ukraine
Almindelig Bjørneklo <i>Heracleum sphondylium</i>	80-200 (-300)	Furet stængel. Den øverste del af stænglen er tæt håret, hvorimod nedre stængel er mindre håret				Det meste af Europa undtagen meget nordlige regioner og det meste af Middelhavsområdet. Med vestlig udbredelse i Danmark
Grønblomstret Bjørneklo <i>Heracleum sibiricum</i>	60-100	Furet stængel. Øverste del af stænglen er sparsomt håret, mens nedre stængel er tættere håret	1 (-2) gange fjersnitdelte med 5-7 groft tandet-lappede afsnit. Tæt hårede på undersiden, se Almindelig Bjørneklo	Blegt gulgrønne blomster, småskærme hvælvede. Kroner ikke eller kun delvist rødlende. 12-25 skærmsstråler med små spredte hår	Ægformet frugt meget lig <i>H. sphondylium</i> ; 7-8 mm lang, 5-6 mm bred, glat	Nordøstlige og centralt østlige Europa og det centrale og sydøstlige Frankrig. Med østlig udbredelse i Danmark

Tagninger: J.C. Schou

Bilag 2: Bekæmpelsesmetoder

Kæmpebjørneklo er en sejlivet plante, da kan være vanskelig at bekæmpe. Derfor er det vigtigt, at man vælger en bekæmpelsesmetode, der er tilpasset antallet af planter og stedet, hvor planten vokser. Generelt anbefales det, at begynde bekæmpelsen tidligt på foråret, hvor planterne er små og lette at håndtere. Når planten er lille er risikoen for skader af plantesaften også lille.

Skemaet nedenfor giver et overblik over, hvilke metoder der anbefales i de forskellige situationer.

Oversigt over bekæmpelsesmetoder									
	Manuelle metoder				Maskinelle metoder			Ændret drift af areal	
	Rodstikning	Slåning	Skærnkapping	Sprøjtning	Jordbehandling	Slåning	Sprøjtning	Genopdyrkning	Græsning
Enkelte planter og små bevoksninger									
Vandløbskant, 2m-bræmmer, levende hegn, skov mm.	😊	😐	😐	😐	😡	😐	😡	😡	😐
Enge og naturarealer	😊	😐	😡	😡	😡	😐	😡	😡	😊
Landbrugsarealer	😊	😐	😡	😊	😊	😐	😊	😊	😐
Store bevoksninger (hundreder af planter)									
Vandløbskant, 2m-bræmmer, levende hegn, skov mm.	😐	😐	😡	😐	😡	😐	😡	😡	😐
Enge og naturarealer	😐	😡	😡	😡	😡	😐	😡	😡	😊
Landbrugsarealer	😡	😡	😡	😊	😊	😐	😊	😊	😊

Vær opmærksom på, at der på det enkelte areal kan gælde særlige regler (naturbeskyttelse, lokalplan, brak m.m.)
 Kilde: Hedeselekabet

😊 Er en anbefaling af metoden, 😐 viser, at metoden kan bruges, og 😡 betyder, at metoden ikke anbefales.

Rodstikning

Rodstikning er en effektiv, men meget tids- og arbejdskrævende metode til bekæmpelse af mange kæmpebjørneklo. Ved mindre bestande, foretages rodstikning ved at roden kappes med et skråt snit, 10 – 15 cm under jordens overflade.

De afskårne plantedele trækkes op af jorden og efterlades til udtørring uden kontakt til våd eller fugtig jord da de ellers let kan slå rod igen. Eventuelle skærme skal samles i pose og smides ud med husholdningsaffaldet.

Der kan med fordel anvendes en bjørneklospade, en drænspeade eller en alm. skarpsleben spade til arbejdet.

- Starttidspunkt for bekæmpelse: Primo marts.
- Nyt besøg: Tre-fire uger efter første rodstikning.
- Beskyttelsesudstyr er vigtigt.

Slåning

Slåning er en ofte benyttet metode til bekæmpelse af kæmpebjørneklo, slåningen kan foretages med buskrydder, le eller slåmaskine. Slåning er dog en af de mindre effektive metoder, og skal gentages mange gange hen over sommeren.

Planterne slås lige over jorden, og de vil hurtigt efter slåning danne nye skud, hvorfor slåning skal gentages 2 – 3 gange i løbet af en vækstsæson, så blomstring undgås.

Manuel slåning med buskrydder eller le kan være en god form for bekæmpelse de steder, hvor jorden er for fugtig eller for tæt bevokset til, at dyr kan afgræsse området, og der hvor bestandene er for store til, at det kan lade sig gøre at bruge rodstikning. Mekanisk slåning med slåmaskine er en nyttig bekæmpelsesmetode til større bevoksninger og hvor græsning ikke er en mulighed.

- Starttidspunkt for bekæmpelse: Medio april.
- Nyt besøg: Tre-fire uger efter første bekæmpelse, og igen tre-fire uger her efter.
- Beskyttelsesudstyr er vigtigt.

Skærmpapning

Skærmpapning skal se som en nødløsning, hvis man indser at man ikke kan nå at bekæmpe planterne helt inden frøsætning. Skærmpapning er således en variant af slåning, hvor man kun går efter de blomstrende planter. Skærmpapningen skal ske efter at planterne har sat blomsterskærme, men inden frøene er modne. Således at frøspredning kan forhindres.

Husk, hvis planterne er afblomstret, kan frøene stadig færdigmodne på en afkappet skærm så længe der stadig er stængel. Derfor bør

skærmene indsamles i en pose og smides ud sammen med husholdningsaffald straks efter afknapningen.

- Starttidspunkt for bekæmpelse: juni/ juli, efter skærmene har sat blomster og inden at frøene er modne.
- Nyt besøg: Tre, seks, og ni uger efter første skærmskapning
- Beskyttelsesudstyr er vigtigt.

Kemisk bekæmpelse

Glyphosat har en effektiv virkning mod bekæmpelse af Bjørneklo, og er et godkendt sprøjtemiddel i Danmark. Der skal dog holdes afstand til beskyttet natur og økologisk dyrkede marker.

Greve Kommune er dog en sprøjtefri kommune, og det anbefales derfor ikke, at der anvendes sprøjtemidler til bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Jordbehandling

Forskellige former for jordbehandling såsom fræsning, pløjning og harvning kan være effektive metoder til at holde større områder fri for kæmpebjørneklo.

Inden Jordbehandlingen påbegyndes, skal der sikres, at det er tilladt i det pågældende område således må jordbehandling ikke foregår på arealer omfattet af naturbeskyttelsesloven eller indenfor 2 m fra vandløb og søer. Kontakt Greve Kommune, hvis du er i tvivl om metoden må benyttes på dine arealer.

- Starttidspunkt for bekæmpelse: april.
- Nyt besøg: Jordbehandlingen gentages to-tre gange maj-september.
-

Græsning

Græsning er velegnet til bekæmpelse af større bestande og større arealer med kæmpebjørneklo. Den mest effektive bekæmpelse opnås når dyrene sættes på græs i begyndelsen af vækstsæsonen. Når dyrene æder de unge planter efterhånden, som de kommer op, sætter kæmpebjørnekloen straks nye skud, og når de ligeledes straks bliver ædt, ender planten med at blive udsultet og dø.

Græsningen skal opretholdes gennem flere år, idet frøene i jorden kan bevare deres spireevne i mange år. Det er vigtigt, at græsningstrykket er tilstrækkeligt højt. Både får, kvæg og heste kan anvendes, og nogle racer er bedre end andre. I forbindelse med græsning er det vigtigt at bekæmpe de planter, der eventuelt måtte findes udenfor indhegningen.

- Starttidspunkt for bekæmpelse: marts/ april, mens planterne er små.
- Nyt besøg: løbende.

For yderligere information om bekæmpelsesmetoder henvises der til Miljøstyrelsen vejledning til bekæmpelse af kæmpebjørneklo.